



## A PÉCSI ÍTÉLŐTÁBLA POLGÁRI KOLLÉGIUMA

### Fizetésekteleenség megállapításának problémái

Vitaindító a Pécsi Ítéltábla és az illetékességi területéhez tartozó bíróságok bírúinak 2015. április 23 -i konzultációjához

(A konzultáción elfogadott álláspontot a szöveg dőlt betűvel tartalmazza)

#### **I. A kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása körében vizsgálandó körülmények (Cstv. 25. §)**

##### **1. A hiánypótlási kötelezettség, hiánypótlás nélküli elutasítás**

A bíróság a beérkezett kérelem megvizsgálása után dönti el, hogy hiánypótlást rendel el vagy hiánypótlás elrendelése nélkül a Cstv. 25. (1) bekezdés a),b),d)-i) pontjában felsorolt okok miatt a felszámolási kérelmet – érdemi vizsgálat nélkül - elutasítja. A Cstv. 24. § (1) bekezdése értelmében a kérelemben foglaltak bizonyításához szükséges iratok – a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelem esetén a fizetési felszólítás igazolásának (is) – csatolását írja elő. Az eljárásnak ebben a szakaszában az alábbi problémák és megoldások merülhetnek fel:

- a) A felszólítást elküldték, csupán azt, illetve a feladást igazoló iratot nem csatolták, úgy nincs helye a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának, fel kell szólítani a hitelezőt annak csatolására, és csak annak eredménytelensége esetén lehet érdemi vizsgálat nélkül elutasítani a Cstv. 25. § (1) bekezdés c) pontja alapján a kérelmet.
- b) Ha a kérelem tartalmából egyértelműen megállapítható az, hogy az adósnak a Cstv. 27. § (2c) bekezdése szerinti fizetési felszólítást nem küldték el, úgy mellőzhető a hiánypótlás elrendelése, és a Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontja alapján a kérelem idézés kibocsátása nélkül elutasítható. Álláspontunk szerint az eljárásnak ebben a szakaszában nem vizsgálható, hogy a felszólítás első vagy második felszólítás-e, ha az adós a kérelem kézbesítése után erre hivatkozik (és hivatkozása alapos) akkor soron kívüli megszüntetésnek van helye vagy azért, mert „szabályszerű” felszólítás nem volt, vagy ezért, mert az adós vitatta az első felszólítás után a követelést, és második felszólítás hiányában a vitatás határidőben történt. (Ha az adós pusztán arra hivatkozik, hogy a követelést vitatta, nem hivatkozik kifejezetten a két felszólítás hiányára, de az iratokból megállapítható, hogy a vitatás ezért nem

késétt el, mert az csak az un.„első felszólítás” volt, akkor e tény figyelembe vehető külön hivatkozás nélkül is, és az eljárás soron kívüli megszüntetésére vezethet, ha a vitatás valóban megtörtént.)

- c) Ha a jogi képviselővel eljáró fél (jogi képviselet kötelező) nem csatolja a meghatalmazását, nem rója le az illetéket (Pp.124.§ (2) bekezdés b),c) pont) Pp.130.§ (1) bekezdés i) pontja alapján utasítható el a kérelem.
- d) Ha a fizetési felszólításban megjelölt idő nem telt le, hitelező által megadott határidő előtt benyújtott felszámolási kérelem „idő előttinek” minősül, azt a Cstv. 6.§ (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 130.§ (1) bekezdés f) pontja alapján el kell utasítani. (Emlékeztető a Kúria Polgári Kollégiumának Gazdasági Szakága által 2012. február 29-én megrendezett konferenciáról).
- e) Ha azonban a kérelmet a bíróság az adós részére kézbesítette, nincs helye érdemi vizsgálat nélküli elutasításnak, sem – utaló szabály hiányában - az eljárás Pp.157.§-a szerinti megszüntetésének. Ha a kérelem kézbesítését követően az adós a fizetéseképtelenség megállapításához szüksége törvényi feltételek hiányára hivatkozik (nem szerződésből eredő, nem lejárt, nem volt felszólítás, vagy az nem felel meg a törvényi kellékeknek), vagy arra hivatkozik, hogy a követelést vitatta, vagy teljesítette, úgy az eljárás soron kívüli megszüntetésének van helye.
- f) Nem kell hiánypótlásra visszaadni a kérelmet azért sem, mert a számla elküldését igazoló irat nem áll rendelkezésre, ezzel a kérdéssel csak akkor kell foglalkozni, ha az adós a számla megküldésének tényét vitatja.

E körben közzétett döntések:

A Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.006/2011/2. - az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével a hitelező kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert a hitelező nem csatolta a hivatkozott kézbesítését igazoló térivevény másolatát, csupán az ajánlottan történő feladás igazolását. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, mellőzte a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását és az elsőfokú bíróságot a kérelem érdemi elbírálására utasította. Döntését azzal indokolta, hogy az adós fizetéseképtelenségének a Cstv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata, azaz a hitelezői kérelem érdemi elbírálása során kerülhet szóba csak az - ha a megérkezést és a hatályosulást az adós a vitatja, - hogy az ajánlott küldeményként postára adott levél a címzetthez megérkezett-e, azaz a felszólítás a Ptk. 214. § (1) bekezdése szerint hatályosult. **A kérelem érdemi elbírálásához a hitelezőnek elegendő azt igazolnia, hogy az adós írásbeli felszólítása megtörtént.**

A Pécsi Ítéltábla a Fpkf.IV.30.174/2009/2. szám alatti határozatában hasonlóképp foglalt

állást: - a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának nincs helye, ha a hitelező igazolja, hogy a felszólító levelét ajánlott küldeményként az adós címére postára adta, a bíróságnak a kérelmet érdemben kell elbírálnia.

A Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.066/2013/2. szám alatti közzé nem tett döntésében is kimondta, hogy miután az elsőfokú bíróság a felszámolási kérelmet a Cstv. 24. § (3) bekezdése alapján az adósnak megküldte, az adóst nyilatkozattételre hívta fel, azaz érdemben vizsgálta a kérelmet, azt a Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül nem utasíthatta volna el, a felszámolási kérelem érdemi vizsgálatát követően a fizetési felszólítás, mint a fizetéseképtelenség Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi feltétele hiánya esetén csak a Cstv. 27. § (6) bekezdése szerint az eljárás soron kívüli megszüntetésének van helye.

Hasonlóképpen foglalt állást a szintén közzé nem tett döntésében a Debreceni Ítéltábla Fpkf.IV.30.055/2012/2. szám alatt.

A BDT2007.1675. szám alatt megjelent eseti döntésben a Pécsi Ítéltábla még arra is utalt, hogy az elsőfokú bíróság a végzésében tévesen jelölte meg a Pp. 157. § a) pontját, mint az eljárás megszüntetésének alapját. A felszámolási eljárás megszüntetését ilyen esetben a Csódtörvény speciális rendelkezései ugyanis szabályozzák (Cstv. 27. § (6) bekezdése), így a Pp. általános rendelkezései a speciálisan szabályozott kérdések vonatkozásában nem alkalmazhatók. Az adós értesítését követően a felszámolási eljárás a Cstv. 27. § akkor még (5) jelenleg (6) bekezdése értelmében soron kívül azon okból szüntethető meg, ha az adós nem fizetéseképtelen, mert például a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt, a fizetéseképtelenség fennállásának valamelyik előfeltétele hiányzik.

Érdemes még megjegyezni, hogy e témakörrel foglalkozott a **civilisztikai kollégiumvezetők** 2012. február 22. és 24. napja között a Magyar Bíróképző Akadémián tartott országos tanácskozása is, a tanácskozás résztvevői megvitatták Dr. Török Juditnak, a Kúria kollégiumvezetőjének vitaanyagát, és arról az alábbi **emlékeztető** készült:

1. A tanácskozás résztvevői egyetértettek azzal, hogy a hitelező által a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján kezdeményezett felszámolási eljárás esetén a hitelezői kérelemben a Cstv. 24.§-ának (1) bekezdése alapján egyértelműen meg kell jelölni, hogy mikor létrejött, milyen szerződésből eredő követelést érvényesít a hitelező, mi az esedékesség időpontja, s annak rövid ismertetését, hogy az adóst miért tartja fizetéseképtelennek (itt elegendő arra hivatkozni, hogy az adós a számlában, fizetési felszólításban szereplő követelést nem fizette meg).

A Cstv. 24. § (1) bekezdésében írt, a kérelemben foglaltak bizonyítására szükséges iratok csatolására vonatkozó rendelkezés nem feltétlenül a szerződés vagy a sok esetben terjedelmes szerződéses dokumentáció csatolására vonatkozik, hanem a kérelem elbírálása körében vizsgálendő iratokra, így különösen az előzetes fizetési felszólításra, az adós esetleges elismerő nyilatkozatára, a Cstv. 27. § (2) bekezdésében írt, a teljesítési határidő lejártát követő fizetési felszólításra és a felszólítások Cstv. 27.§-ának (3) bekezdése szerinti

megérkezésének időpontját igazoló okiratokra. A Cstv. 27.§ (2) bekezdése alapján ugyanis az adós részére megküldött számlának vagy fizetési felszólításnak kell a szerződésre vonatkozó legfontosabb adatokat – így azt, hogy mikor, milyen körülmények között megkötött szerződésből eredő, milyen összegű és lejáratú követelésről van szó – tartalmaznia. Figyelemmel arra, hogy a jelenleg hatályos szabályok szerint a fizetéseképtelenség megállapítása körében nem vizsgálható a követelés jogszerűsége vagy a vitatás megalapozottsága, az ehhez kapcsolódó iratok csatolása is szükségtelen. Az adós felszámolása ugyanis – kellő időben történt vitatás hiányában – alaptalan követelés esetén is elrendelhető, és nem rendelhető el a követelésnek még oly alaptalan vitatása esetén sem.

A felszámolás elrendelésére irányuló kérelem tartalmát és a kérelemhez csatolandó bizonyítékok körét tehát nem a keresetlevél tartalmára és kellékeire vonatkozó Pp. 121. § alapján, hanem a Cstv. 24. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - azt egybevetve a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában és (3) bekezdésében foglaltakkal – kell vizsgálni, és e szabályok alapján kell megállapítani, hogy a kérelem és annak mellékletei megfelelnek-e a jogszabályban írtaknak. Tekintettel arra, hogy a Cstv. 24. és 27. §-ainak hivatkozott rendelkezéseiből egyértelmű következtetés vonható le a kérelem tartalmára és a csatolandó mellékletek meghatározására, a Cstv. 6.§-ának (3) bekezdése alapján a Pp. 121. §-ának alkalmazására már csak abban a körben kerülhet sor, hogy a kérelemnek tartalmaznia kell az eljáró bíróság megnevezését és azokat az adatokat, amelyek alapján hatásköre és illetékessége megállapítható, a felek, valamint a képviselőik nevét, lakóhelyét, székhelyét és az adós felszámolására irányuló határozott kérelmet.

### ***A tanácskozás résztvevői egyetértettek az alábbi összefoglalóval:***

#### **Hiánypótlás nélkül elutasítandó a kérelem:**

- ha megállapítható a tartalmából, hogy nem küldtek fizetési felszólítást***
- nincs leróva az illeték, nincs meghatalmazás***

#### **Hiánypótlásnak van helye, ha**

- ha a kérelem szerint volt felszólítás, de azt nem csatolták,***
- a felszólítás elküldését nem igazolták, ha azonban a kérelemben a hitelező arra utal, hogy a fizetési felszólítást nem postán küldte meg, hanem személyesen adta át az adósnak, hiánypótlásnak további iratok csatolása érdekében nincs helye.***

***Nem kell hiánypótlásra visszaadni szerződések, számlák, számlák elküldését, kézhezvételét igazoló iratok, fizetési felszólítás átvételét igazoló iratok hiánya miatt.( Ezek bizonyítékok, de hiányuknak a bizonyítás körében, és csak az adósi „ellenkérelemmel” érintett körben van jelentősége)***

## **2. A Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontjával kapcsolatos problémák a 2012. március 1. napjától hatályos módosításra figyelemmel**

A 2011.évi módosítás a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében meghatározta a fizetési felszólítás kötelező tartalmi kellékeit, ezért került be a Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontjába a 27. § (2c) bekezdésében foglaltak hiánya, mint elutasítási ok. A módosítás előtt csak a fizetési felszólítás hiánya alapozta meg az elutasítást, az is csak akkor, ha a kérelemből egyértelműen megállapítható volt, hogy az adósnak nem küldtek felszólítást.

A 2012. március 1. napja óta hatályos Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontjának 2. fordulata, - mely szerint ha a felszámolási kérelemhez csatolt fizetési felszólítás nem tartalmazza a Cstv. 27. § (2c) bekezdésében előírt tartalmi elemeket, lehetőség van a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítására - számtalan problémát vetett fel.

### **Kötelező tartalmi elemek:**

**A követelés jogcíme:** Ennek a megjelölése azért szükséges, hogy az adós egyértelműen be tudja azonosítani a hitelezői követelést. A cél tehát a követelés individualizálása, az, hogy az az adós számára minden más követeléstől megkülönböztethető legyen.

A Kúria Gfv.VII.30.133/2014/9. számú meg nem jelent döntésében úgy foglalt állást, hogy a fizetési felszólításban helytelenül megjelölt jogcím (vételárhátralék helyett kölcsöntartozás) alkalmatlan a joghatás kiváltására, mert az adós számára így a követelés nem volt beazonosítható, ami megalapozza a Cstv. 25. § (1) bekezdés f) pontja alkalmazását.

A BDT2014.3219. számú döntésben a Fővárosi Ítéltábla úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a szállítási szerződést nem tekintette olyan jogcímnek, amely alapján a fizetési felszólítás megfelel a Csódtörvény 27. § (2c) bekezdésében meghatározott feltételnek. A felek között létrejött szerződés megnevezése elegendő ahhoz, hogy az adós számára az minden más követeléstől megkülönböztethető legyen. Szállítási szerződés anyagi jogi értelemben jogcímnek minősül, nincs ellentmondás a szállítási szerződésként megjelölt jogcím és a kérelemben vételárként nevesített követelés között,

hiszen a szállítási szerződés alapján a szállítónak vételár jár.

A Pécsi Ítéltábla BDT2015.3256. szám alatt közzétett döntésébe úgy foglalt állást, hogy a fizetési felszólításban számlatartozásként megjelölt követelés - miután pontosan, beazonosítható módon a számlákat is megjelölte a hitelező a követelés összegével, a teljesítési határidővel együtt - alkalmas volt arra, hogy az adós a követelést beazonosítsa, amit a hitelező által csatolt, adósi válaszlevél is egyértelműen igazolt. A kérelem pusztán azért nem utasítható el, ha a követelés jogcímének megjelölése nem szakszerű.

**A követelés összege:** 2012. március 1. napjától a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) és b) pontjára alapított felszámolási kérelem esetén a követelés összegének – a kérelem benyújtásának időpontjában - a 200.000.- forintot meghaladónak kell lennie a kamatok és járulékok nélkül számítva. ( 2012. július 16. napjától – az újabb módosításra figyelemmel a Cstv. 25. § (1) bekezdés h) pontja szerint ennek hiánya érdemi vizsgálat nélküli elutasítási ok).

A Pécsi Ítéltábla a BDT2013.2899. számon megjelent eseti döntésében úgy foglalt állást, hogy amennyiben a kérelemben megjelölt összeg a benyújtáskor meghaladta a 200.000.-forintot, és az eljárás során csökkent – részteljesítés folytán - ezen összeg alá, úgy a kérelem érdemi elbírálásának ez nem akadály, tehát az eljárás soron kívüli (Cstv. 27. § (6) bekezdés) megszüntetésének nincs helye.

**A követelés esedékessége:** Ez nem más, mint a hitelezői követelés megfizetésének határideje, az az időpont, amely időpontig a tartozást az adósnak meg kellett volna fizetnie, röviden a tartozás eredeti lejárt, esedékessége.

A Pécsi Ítéltábla a közzé nem tett Fpkf.IV.40.198/2014/3., Fpkf.IV.40.036/2014/2. és a BDT2015.3257. számon közzétett döntésében egyértelműen úgy foglalt állást, hogy a fizetési felszólításnak kifejezetten tartalmaznia kell a tartozás eredeti lejártát, esedékességét, a Cstv. ezen szabálya kógens, attól a bíróság nem térhet el, nem teszi azt sem lehetővé, hogy e kötelező tartalmi elemet esetleg a felszólításhoz csatolt mellékletek, például a számlák tartalmazzák.

**Végső határidő:** A Cstv. 27. § (2c) bekezdésében foglalt e rendelkezésnek az a célja, hogy az adós konkrét utolsó figyelmeztetést kapjon annak érdekében, hogy a teljesítéssel még elkerülhesse a felszámolást.

A Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkf.43.125/2013/2. szám alatt közzé nem tett határozata szerint a végső határidő megjelölésének eleget tesz az a felszólítás, amely szerint a fizetési felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül kell a tartozást kiegyenlíteni.

A BDT2014.3141. szám alatt megjelent eseti döntés a „haladéktalan” teljesítésre, mint felhívásra úgy foglalt állást, hogy a végső határidő megjelölésekor ez nem minősül

teljesítési határidőnek. A Csődtörvény nem határozza meg a teljesítési határidő fogalmát, a teljesítési határidő számításának anyagi jogi szabályait a Ptké. 3. §, valamint a Ptk. 280. § (új Ptk. 6:35. §) határozza meg. E jogszabályi rendelkezések alapján haladéktalan kifejezés nem minősül teljesítési határidőnek.

### **A jogkövetkezményre történő figyelmeztetés:**

A Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.036/2014/2. számú határozatában úgy foglalt állást, hogy nem elegendő a fizetési felszólításban „a Ptk.-ban biztosított jogok” érvényesítésére utalás. Az adós ebből nem tudja egyértelműen megállapítani, hogy „nem teljesítés” esetén a hitelező a követelését jogi úton kívánja érvényesíteni. A Ptk., illetve az új Ptk. a késedelem esetén igénybe vehető anyagi jogi igényekről (késedelmi kamat, kártérítés, elállás) rendelkezik, nem az igényérvényesítés módjáról, ezért a hitelezőnek a fizetési felszólításban legalább arra kellett volna utálnia, hogy a végső határidő eredménytelen elteltét követően a követelést jogi úton kívánja érvényesíteni.

### ***A tanácskozás résztvevői az idézett döntésekben kifejtett jogi állásponttal egyetértettek.***

### **II. Számla nélküli, egy felszólítással benyújtott kérelem megítélése a felszólítás megtörténte szempontjából**

A Debreceni Ítéltábla BDT2011.2543, BDT2011.2561., a Győri Ítéltábla BDT2010.2242. számú közzétett eseti döntésében, a közzé nem tett Kúria Gfv.VII.30.239/2013/4. és a Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.047/2013/2., Fpkf.IV.30.090/2013/3. szám alatti határozatában is az alábbiak szerinti egységes álláspontot képviselte:

A Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerinti feltételek megvalósulása körében a hitelezőnek a fizetéseképtelenség megállapítása iránti kérelem alaposságához azt kell bizonyítania, hogy az adóssal szemben szerződésből eredő követelése van, hogy az adóssal szemben e követelésnek megfelelő számlát kibocsátotta vagy más módon fizetési felszólítás megküldésével a követelést lejárttá tette, majd 20 nap elteltével az adóssal szemben a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint ismételt felszólította. **Ha a szerződésen alapuló követeléssel kapcsolatban számla nem állítható ki, például a jogosult magánszemély, vagy ha a hitelező nem állít ki számlát, akkor a következetes bírói gyakorlat szerint a hitelezőnek a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában előírt fizetési felszólítást megelőzően „csődjogi értelemben” is lejárttá kell tenni az adóssal szembeni követelését függetlenül attól, hogy a szerződésben az adós számára a teljesítés határideje megjelölésre került (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.047/2013/2.).** Ilyen esetben az önkéntes teljesítés elmaradásakor tehát a hitelezőnek figyelmeztetnie kell az adóssal arra, hogy számlakibocsátás hiányában a

szervződés alapján vele szemben van követelése, az esedékessé vált, és azt megfelelő határidőn belül teljesítenie kell, ez esetben nyílik lehetősége az adósnak arra, hogy a hitelező követelését vitassa, kifejtse álláspontját arról, hogy miért nem tartozik a követelt összeggel, tehát számla hiányában, az adós értesítésére, felszólítására van szükség. A hitelezőnek így ezt követően kell egy újabb, a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerinti, és a (2c) bekezdés kötelező tartalmi elemeit tartalmazó újabb fizetési felszólítást küldenie az adósnak.

A Kúria a 4/2013. Polgári Jogegységi határozat III. pontjában úgy foglalt állást, hogy a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjára alapított felszámolási kérelem benyújtása előtt a hitelezőnek számlával vagy egyéb módon először fel kell hívnia az adóst a fizetésre, ezt a fizetési felszólítást az adóssal bizonyítottan közölni kell, és csak ezt követően küldheti meg a Cstv. 27. § (3) bekezdése szerinti fizetési felszólítást, amelynek kézhezvétele után az adós már nem vitathatja a tartozást. (megjegyzendő, hogy a jogegységi határozat olyan esetről rendelkezik, amikor a kérelmet olyan követelésre alapítják, amelyre szerződésnek kifejezett kötelezettséget az adós nem vállalt, pl. szavatossági igény, vételár vissza követelés).

***A tanácskozás résztvevőinek álláspontja az volt, hogy akkor is két felszólítás szükséges, ha a szerződésben szerepel teljesítési határidő.***

#### **IV. A számla, illetve az azt helyettesítő fizetési felszólítás és a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerinti fizetési felszólítás kézbesítésével kapcsolatos kérdések**

A Kúria a 4/2013. Jogegységi döntés III. pontjában foglalkozik azzal a kérdéssel is, hogy a számlát, illetve az azt helyettesítő fizetési felhívást az adóssal bizonyítottan közölni kell. Úgy foglalt azonban állást, hogy erre a Cstv. 27. § (3) bekezdés első mondatában található kézbesítési vélelem nem alkalmazható, és ha az adós a küldemény megismerését a saját magatartásával akadályozza, például az átvételt megtagadja, az úgy tekinthető, hogy a küldemény az adós számára ismertté vált.

A Pécsi Ítéltábla a BDT2013.2880. számú közzétett eseti döntésében kiemelte, amennyiben a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezi a hitelező a felszámolási eljárást, és az adós vitatja, hogy a számlát megkapta, a hitelezőt terheli annak a ténynek a bizonyítása, hogy a kibocsátott számla (analóg módon természetesen a fizetési felszólítás) az adóshoz megérkezett, így az vele szemben hatályosult. E tény bizonyítására azonban a Csődtörvény eltérő rendelkezése hiányában a Csődtörvény 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Polgári Perrendtartás szabad bizonyítási rendszeréből következően nemcsak a számlák postai kézbesítését igazoló tértivevény vagy ajánlott küldemény feladóvevénye alkalmas, hanem



bármely olyan bizonyíték, amely alapján a bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése eredményeként e tény megállapítható. Az adós eljárásbeli előadása, illetve az eljáráson kívül a hitelezőhöz intézett nyilatkozatát rögzítő okiratok értékelésének eredményeként megállapítható volt az a tény, hogy a kérelem alapjául szolgáló számlák az adóshoz megérkeztek. Az adós ugyanis elismerte a tartozását, annak sem összegét, sem esedékességét az eljárást megelőzően nem vitatta, nem hivatkozott egyetlenegy esetben sem a számlák megküldésének hiányára, azt kizárólag az eljárás során tette.

A Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában szabályozott fizetési felszólítás hatályosulásával kapcsolatban, - mely szabályozás 2006. július 1. napjától hatályos - eltérő álláspontok alakultak ki abban a kérdésben, ha a hitelező a fizetési felszólítást tértivevény külön szolgáltatással feladott postai könyvelt küldeményként küldi meg az adósnak, és az a posta „nem kereste” jelzéssel küldi vissza a hitelezőnek, szabályszerűen kézbesítettnek tekintendő-e vagy nem (a kérdésfeltevés helyesen az, hogy az adós felszólítása megtörtént-e).

Dr. Kemenes István 2009. június 5. napján a Legfelsőbb Bíróság és Ítéltáblák Polgári kollégiumvezetői részvételével megtartott konzultatív tanácskozásra készített előterjesztésében a Szegedi Ítéltábla felszámolási ügyekben eljáró tanácsának gyakorlata alapján a következőket fejtette ki:

A fizetési felszólítás a felszámolási eljárást megelőzően kerül megküldésre, nem része a bírósági eljárásnak, ezért a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp.99. § (2) bekezdés szerinti eljárásjogi joghatások nem fűződhetnek hozzá. A fizetési felszólítás anyagi jogi jognyilatkozat, mellyel a jogosult az anyagi jogi igényét érvényesíti a kötelezettel szemben, ebből viszont az következik, hogy a fizetési felszólításra az anyagi jogi, a Ptk. szerződési jog általános szabályai az irányadók, a Ptk. 214. § (1) bekezdése értelmében az írásban közölt nyilatkozat hatályosságához az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzen. A polgári anyagi jogi jognyilatkozatok hatályosulása szempontjából így nem annak van jelentősége, hogy az adós a fizetési felszólítást igazoltan kézhez vette-e, és a törvény sem köti a felszólítás mint jognyilatkozat hatályosulását az adós által történő kézhezvételhez. A „nem kereste”, illetve „a címzett az átvételt megtagadta” jelzéssel a feladóhoz, azaz a hitelezőhöz visszaérkező fizetési felszólítást is tartalmazó küldemények a címzethez, tehát az adóshoz tényleges kézhezvétele nélkül is megérkeztek. Álláspontja szerint a Csódtörvény 27. § (3) bekezdésének helyes értelmezése ezért az, ha a tértivevényes külön szolgáltatással feladott postai küldeménynél a címzett a tértivevényen az átvételt aláírással igazolja, akkor az irat megérkezésének időpontja a feltüntetett átvételi időpont. Minden más esetben, akkor is ha az ajánlott könyvelt küldeményt nem tértivevényes külön szolgáltatással vagy tértivevényes külön szolgáltatással adták fel ugyan, azonban a címzett az aláírásával a küldemény átvételét nem igazolta, a küldeményt a feladástól számított 5. munkanapon a belföldi címzethez megérkezettnek kell tekinteni a Cstv. 27. § (3) bekezdés 2. fordulata alapján, e vélelem megdöntésének természetesen helye van. Ezen álláspontot tükrözi a Szegedi Ítéltábla Fpkf.I.30.431/2007. és az Fpkf.I.30.253/2008. számú határozata.

A konzultatív tanácskozáson Dr. Wellmann György Dr. Kemenes István álláspontjával egyetértett, és felvetette jogegységi határozat hozatalának lehetőségét az eltérő gyakorlat miatt, az azonban a mai napig nem született meg.

A fentiek szerint foglalt állást a Pécsi Ítéltábla a közzé nem tett Fpkf.IV.30.493/2012/2. szám alatti döntésében, kifejtve, hogy a postai szolgáltató a vonatkozó jogszabályok szerint a postai küldemény levélborítékján feltünteti a „nem kereste” jelzést, ami bizonyítja, hogy a feladott küldemény a címzetthez, annak a küldeményen feltüntetett címére megérkezett, és a küldemény érkezéséről a postai szolgáltatótól tájékoztatást kapott, így a kézbesítés a címzett magatartása miatt hiúsult meg. Az adósnak lehetősége van bizonyítani, hogy a küldeményt a posta meg sem kísérelte kézbesíteni, azaz, hogy a küldemény hozzá nem érkezett meg. Arra azonban nem hivatkozhat, hogy a hozzá megérkezett küldemény tartalmát nem ismerte meg, azt nem vette át.

Az ezzel ellentétes álláspontot foglalt el a Fővárosi Ítéltábla számtalan közzé nem tett döntésében (16.Fpkf.43.305/2013/2., 12.Fpk.44.355/2012/2., 12.Fpkf.43.762/2013/2., 16.Fpkf.44.126/2013/2. szám) E döntések kiindulópontja tér el a pécsi és a szegedi állásponttól, ugyanis nem a fizetési felszólítás kötelmi jogi értelemben vett hatályosulását, hanem annak kézbesítését tekintik releváns ténynek, és a Cstv. 27. § (3) bekezdésben írt kézbesítési vélelem alkalmazhatóságának hiányában – amikhez persze kétség nem férhet - a fizetési felszólítás kézbesítésének hiányában a felszólítást nem tekintik megtörténtnek. Hasonlóképpen foglalt állást a Debreceni Ítéltábla a szintén közzé nem tett Fpkf.IV.30.183/2007/2. szám alatti eseti döntésében.

A Kúria szintén közzé nem tett Gfv.XI.30.331/2007/3. és Gfv.XI.30.306/2008/5. szám alatti döntésében hasonlóképp foglalt állást, nem a hatályosulás, hanem a kézbesítés oldaláról közelítve kifejtette, hogy „nincs helye a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján a Pp. bírósági iratok kézbesítésére vonatkozó szabályainak analógia útján történő alkalmazására (nyilvánvaló!), Cstv. 27. § (3) bekezdése szabályozza a követendő eljárást (ez már kérdéses, hiszen itt arra található szabály, hogy ha postán adták fel a felszólítást, mikor kell kézbesítettnek tekinteni, ugyanakkor az már egyértelmű, hogy nem csak postán lehet elküldeni a fizetési felszólítást) és annak betartása a hitelezői érdekeket megfelelően védi. Abban az esetben ugyanis, **ha a hitelező az adósnak küldött írásbeli felszólítást tértivevényes küldeményként adja postára, és azt az adós nem veszi át, e törvényhely értelmében úgy kell tekinteni, hogy az adós írásbeli felszólítása nem történt meg**. Kérdéses, hogy a Cstv. e rendelkezése a fizetési felszólítás, mint szerződéses nyilatkozat hatályosulásának a Ptk. általános szabályaitól (hatályosulás megérkezéssel) való eltérését (hatályosulás kézbesítéssel) akarta-e kimondani.

A jelenleg hatályos új Ptk.6:5. § (2) bekezdése is a régi Ptk. 214. § (1) bekezdésében foglaltakkal azonos tartalommal úgy rendelkezik, hogy a távollévők között a jognyilatkozat a címzetthez való megérkezéssel válik hatályossá. A hvgorac Lap és Könyvkiadó Kft által kiadott új Ptk. magyarázata (V/VI. 39. oldal – Wellmann György) - szerint a hatályosuláshoz a tudomásszerzést nem lehet megkövetelni, ugyanis ebben az esetben túlzottan egyoldalúan, az

egyik félen múlna a nyilatkozat hatályossá válása és komoly bizonyítási nehézségek is felmerülhetnének. A címzetthez való megérkezéshez elegendő olyan helyzetet elérni, hogy az írásbeli nyilatkozat a címzett számára megismerhető legyen, azaz rajta múljon, hogy azt ténylegesen megismeri-e. Az eddigi bírói gyakorlat (LB Gfv.IX.30.236/2011/4) a megérkezést egyes esetben ellentétesen értelmezte, s például nem tekintette megérkezettnek azt az írásbeli nyilatkozatot, amelynek kézbesítését a posta megkísérelte, de a címzett az értesítés ellenére nem jelentkezett a küldeményért, ezért azt nem kereste” jelzéssel küldte vissza a feladónak. Hasonló tényállás mellett más ügyben a bíróság úgy érvelt, hogy ha a címzett hibájából marad el a kézbesítés, akkor a küldeményt mégis megérkezettnek kell tekinteni( BH 2011.68)

### ***A tanácskozás résztvevői az alábbi összefoglalóval értetek egyet:***

***- a számla ( első, számlát helyettesítő fizetési felszólítás) szerződési nyilatkozat, hatályosulásához a címzetthez való megérkezése szükséges***

***- a számla (első felszólítás) megérkezésére nem irányadó a Cstv.27.§(3) bekezdése, az „átvételt megtagadta”, „nem kereste” jelzéssel visszaküldött küldemény megérkezett, és egyéb módon is bizonyítható a megérkezés***

***- a Cstv. szerinti (a vitatás lehetőségét kizáró) fizetési felszólítás szerződési nyilatkozat, hatályosulásához a címzetthez történő megérkezés szükséges. A fizetési felszólítást nem csak postán lehet elküldeni. A postán feladott küldemény akkor is megérkezett, ha a tértivevényen feltüntetettek szerint a címzett az „átvételt megtagadta”, illetve a küldeményt „nem kereste” .***

### **V. A Cstv. 27. § (3) bekezdése – a vitatás kézbesítése, hatályosulása problémái**

Az adós vitatását tartalmazó nyilatkozat hitelezőhöz való megérkezésével, hatályosulásával kapcsolatban a Kúria közzé nem tett Gfv.X.30.269/2011/5. számú döntésében kategorikusan úgy foglalt állást, hogy amennyiben az adós a hitelező cégnyilvántartás szerinti székhelyére elküldte a vitatott nyilatkozatot, abban az esetben a szabálytalan kézbesítés jogkövetkezménye nem terhelheti az adóst. **Ha egyértelműen megállapítható, hogy az adós**

határidőben elküldte a vitatást tartalmazó írásbeli nyilatkozatot a hitelező számára, akkor a továbbiakban annak hitelezőhöz való megérkezése a fizetési képtelenség megállapítása körében nem bír jelentőséggel. Akár megkapta ugyanis a hitelező ezt a nyilatkozatot, akár nem, a hitelező követelése vitatottnak minősül.

A Fővárosi Ítéltábla BDT2014.3142. szám alatt közzétett eseti döntésében úgy foglalt állást, hogy a követelés vitatása olyan egyoldalú címzett jognyilatkozat, amelyben a kötelezett azt juttatja kifejezésre, hogy a hitelező követelését időlegesen vagy véglegesen nem teljesíti, e jognyilatkozat a jogosulthoz való megérkezéssel hatályosul. Álláspontja szerint szabályszerűnek kell tekinteni az adós jognyilatkozatának kézbesítését személyes átadás esetén is, ha az adós képviselője a hitelező olyan alkalmazottja kezeihez teljesítette, aki beosztásánál fogva azt az intézkedésre jogosult vezető elé volt köteles, illetve jogosult terjeszteni.

***A tanácskozás résztvevői az idézett döntésekben kifejtettekkel egyetértettek.***

## **VI. Az eljárás felfüggesztése a 2012. március 1. napjától hatályos Cstv. 6. § (3) bekezdés bd) pontjára figyelemmel**

2012. március 1. napjától hatályos Cstv. 6. § (3) bekezdés bd) pontja szerint azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény külön nem szabályoz, a Pp. rendelkezései a polgári nem peres eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel megfelelően irányadók azzal, hogy az eljárás felfüggesztésének a fizetési képtelenséget megállapító végzés meghozataláig, továbbá a 6/A. § (2) bekezdés szerinti esetben van helye. A jogszabályváltozást megelőzően is számtalan problémát vetett fel az az eljárási jogi megoldás, hogy a bíróságok célszerűségi okokból a felszámolási eljárást felfüggesztették valamely peres eljárás jogerős befejezéséig, az aggály indoka az, hogy a Pp. 155. § (2) bekezdése szerint a felfüggesztés tartalma alatt tett minden bírói intézkedés hatálytalan, a határidők megszakadnak, a felek cselekményei is hatálytalanok. A felszámolási ügyeket tárgyaló bírák 2010. januári értekezletén is felmerült ez problémaként, dr. Török Judit a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma helyettes vezetője akkor úgy foglalt állást, hogy a felszámolási eljárásokban a kezdő időpont után az eljárás felfüggesztése ugyan nem tiltott, de ellentétes a felszámolási eljárás szabályaival.

A jogszabály-módosítás ezt a helyzetet próbálta rendezni. A Cstv. 6. § (3) bekezdés bd) pontja úgy fogalmaz, hogy a fizetési képtelenséget megállapító végzés meghozataláig van helye felfüggesztésnek, ez nyelvtani értelmezés szerint az elsőfokú határozat meghozatalának időpontja, és nem a fizetési képtelenséget megállapító végzés jogerőre emelkedésének időpontja, vagy a felszámolási eljárás kezdő időpontja. A módosítás törvényi indoklásából sem derül ki, hogy a jogalkotónak pontosan mi volt a szándéka ezzel a megfogalmazással, ezért kérdésként vetődik fel, hogy a másodfokú eljárásban van-e még lehetőség az eljárás

felfüggesztésére, vagy azt e jogszabályhely kizárja. Sem megjelent, sem meg nem jelent döntés e kérdésben egyelőre nem foglalt állást, bár a Pécsi Ítéltábla a nemrég hozott, meg nem jelent Fpkf.IV.40.041/2015/2. számú határozatában utalt arra, hogy a másodfokú eljárásban az eljárás felfüggesztésének a Cstv. e kizáró szabálya miatt nincs helye.

***A tanácskozás résztvevői egyetértettek abban, hogy a jogszabály helyes értelmezése szerint nincs helye másodfokú eljárásban az eljárás felfüggesztésének, ugyanakkor ez a korlátozás indokolatlan, nincs összefüggésben, összhangban a törvénymódosítás céljával, ezért szükségesnek tartanak e jogszabályi rendelkezés módosítását.***

***Dr. Juhász László a tanácskozás által elfogadott álláspontokkal egyetért.***

**Pécs, 2015. április 23.**

**Dr. Kovács Ildikó  
Dr. Berki Csilla**